

Je ziet wel, er zal genoeg komen kijken, als we eenmaal zoover zijn. We hebben dan al weer wat ervaring in deze zaak opgedaan ook, en weten dan weer nieuwe, passende regelingen, waar we nu nog niet aan denken.

Maar, zoolang we nog geen vereeniging hebben, kunnen we een veel eenvoudiger en goedkooper weg inslaan.

Ik had zóó gedacht: Enkele meisjes gaven zich reeds op. Meerderen zullen er komen. Je schrijft maar naar de red. te Baarn „Voor Constance” op de envelop. Daar ik zelf in een beroep ben, voel ik me 't meest één met de groep der werksters, de „hulpen” dus (concurrentie heb je echter niet van mij te duchten).

En als nu Mevrouw Westerbrink—Wirtz, wie ik reeds een desbetreffend verzoek deed, in hoofdzaak de belangen van de andere groep, die der huisvrouwen, zou willen voorstaan, zullen we op die manier alvast in Meisjesleven tot praktische samenwerking kunnen komen. Mevrouw Westerbrink—Wirtz schrijft mij, in antwoord op mijn verzoek, dat zij gaarne bereid is eventueele aanvragen en adressen te ontvangen, teneinde ons in deze zaak te helpen. Echter zou zij wenschen terug te treden, wanneer — eenmaal gebleken zijnde dat de zaak levensvatbaarheid heeft — de vereeniging opgericht werd. Tenminste wenscht zij geen leidende functie op zich te nemen, die, dat spreekt vanzelf, tijd en zorg vereischt.

Ik ben zeer erkentelijk voor deze toezegging, en wil er-om de duidelijkheid nog bijvoegen dat het ook *mijn* bedoeling was slechts *voorloopig* adressen in Meisjesleven als *proefneming* te zien opgevat worden.

Huisvrouwen dus, die in beginsel zich er voor verklaren, in bepaalde gevallen — 't wordt gauw schoonmaaktijd ook — een tijdelijke hulp in de huishouding uit onzen groep te vragen kunnen schrijven aan Mevrouw Westerbrink—Wirtz.

Lezeressen, die gezinnen weten, die er voor in aanmerking komen, waarschuwen dus de huisvrouwen, dat deze schrijven kunnen. Niet wachten tot de hulp al noodig is; maar gelijk zich opgeven, opdat men bij voorkomende gevallen in aanmerking komen kan voor hulp. Want natuurlijk wordt wie op de lijst staat eer geholpen, dan een geheel vreemde. Ook zouden we, als men zich niet dadelijk opgeeft, nooit kunnen weten, of er wel veel animo is. Het zich-opgeven verplicht nergens toe. Contributie hoeft niet betaald, want er bestaat immers geen vereeniging.

1. Men geve liefst een paar bijzonderheden op, of 't gezin groot is, of er een zaak of winkel aan huis

is, of er een dienstbode is enz., de vaststaande dingen die er regel zijn, geve men op.

2. In Christelijk Vrouwenleven zou iets dergelijks kunnen gevraagd worden, dan komt het natuurlijk veel meer huismoeders onder de oogen.

Aan Constance kan je je dan opgeven voor hulp. Schrijf er bij: naam en adres.

3. Twee in een brief kan natuurlijk wel, maar dan ook twee adressen opgeven; leeftijd en tegenwoordigen werkkring (of als je gewoon thuis bent); ook welk *soort* betrekking je 't liefst had: meer hoofdzakelijk voor kinderen of voor het huishoudelijk werk.

4. Of je ook ervaring hebt opgedaan van huishoudelijken arbeid en waar en van welke soort (bijv. kindzorg, wasschen en strijken, koken?).

5. In welke tijden ge u beschikbaar stellen kunt, dan of je eenvoudig binnen een paar dagen aan een oproep kunt gehoor geven.

Dienstmeisjes onder onze lezeressen, die mijn artikelen lazen, mogen vooral niet denken, dat we hun vakgroep benadeelen en „onderkruiperswerk” willen verrichten. Integendeel zal ons plan, wanneer het slagen mocht, hun stand omhoog helpen, en ook de klove, die langzamerhand ontstaat — of reeds is ontstaan — tusschen de huisvrouwen aan den eenen en dienstboden aan den anderen kant, helpen overbruggen.

Een volgend maal zal ik over diè kwestie nog een paar woorden zeggen, als 't onze lezeressen interesseert tenminste.

Januari 1921.

De bekende schrijver Ibsen is een vrouwenvereerder geweest. In een zijner drama's laat hij iemand de vrouwen de steunpilaren der maatschappij noemen en al wijst de vrouw de eer, van zoo genoemd te worden, ook af, telkens weer teekent Ibsen in zijn drama's ons de ideale vrouwenfiguren; de vrouwen plaatste hij boven letterkundige grootheden.

De vrouwen de steunpilaren der maatschappij!

Inderdaad, de vrouw zelf heeft gedroomd, dat zij en zij alleen redding zou kunnen brengen aan een ontredde wereld. Als *zij* maar eens kon zitting nemen in de besturende lichamen, als *zij* maar eens kon beschikken en besturen, dan zou het beter

gaan. Zij zou, ware haar macht gegeven geweest, de wereldoorlog voorkomen hebben.

Het is waar, dat de vrouw door den man veel te ver achteruit is geduwd, dat haar hulp is afgewezen en haar bijstand versmaad. Het is waar, dat zij zich de plaats, die haar van rechtswege toekwam, heeft moeten *veroveren*, zooals het ook waar is, dat zij wel eens de plaats heeft veroverd, die haar niet toekwam.

Maar, hoe groot ook haar invloed zal zijn, redding zal de vrouw aan de wereld niet brengen en aan de redding der wereld zal ze zelfs niet mogen meehelpen, als ze niet wil verleen, in haar arbeid zichzelf te verheerlijken, zichzelf alleen te dienen.

Dat arbeiden-voor-zich-zelf is het geweest, waardoor de man zijn pogingen om betere toestanden te krijgen telkens weer heeft moeten opgeven; het egoïsme zal ook het groote struikelblok zijn, dat de vrouw verhinderen zal, vast en zeker haar weg te gaan naar de nieuwe maatschappij, waarin de mensch gelukkig zal kunnen zijn.

De groote oorlog is gekomen en duizenden vrouwen hebben de volkszonen, die ten strijde trokken, toegejuicht. Men heeft toen gesproken van de vaderlandsliefde der vrouwen en, inderdaad, menige vrouw, menig meisje, heeft haar zoon, haar broer, haar verloofde in den dood gejaagd. Uit vaderlandsliefde? Of omdat het mode werd, een *held* tot man, tot broer, tot galant te hebben?

O, we spotten niet met vaderlandsliefde en met andere edele gevoelens, maar onder die edele gevoelens schuilt zoo menigmaal het egoïsme, het zoeken van zichzelf en in dit opzicht zijn de vrouwen den mannen in alles gelijk.

Als gij werkt, schijnbaar werkt, voor betere maatschappelijke toestanden, maar eigen eer zoekt en eigen glorie en eigen welvaren, wel, dan werkt ge voor u zelf en dan kan het zijn, dat ge voor u zelf veel bereikt, maar dan komt niet de betere maatschappij. Hier geldt het: Wat de mensch zaait, dat zal hij maaien.

* *
*

Er wordt geklaagd, dat wij, christenen, zoo weinig bereiken.

Die klacht is onoprecht; wij bereiken veel, ook als wij ons bewegen op het terrein van den christelijken arbeid.

We hebben duizend christelijke vereenigingen en al die vereenigingen hebben een edel doel en een mooi reglement en ijverige leden.

Al die leden bereiken, wat ze zich hebben voorgesteld.

Wie werkt voor den Meester, zal voor den Mees-

ter ook iets bereiken; wie werkt voor zichzelf, bereikt iets voor zichzelf.

Als er nu geklaagd wordt, dat het resultaat van al den arbeid voor Gods Koninkrijk zoo gering is, moet men er dadelijk bijvoegen, dat men ook maar zoo weinig voor Gods Koninkrijk gearbeid heeft. Men werkt voor zichzelf.

En nu zal, denkkelijk, een lezeres mij wel tegenwerpen: „Slaat gij dien arbeid dan zóó laag aan?” Als gij eens wist, hoe hóóg ik den arbeid voor Gods Koninkrijk acht. Gelukkig, daar zijn nog vrouwen, die, zich zelf wegcijferend, arbeiden voor den Heere Jezus, maar zie dan ook eens, wat die vrouwen voor den Heere Jezus bereiken.

Weet ge, wat ik wou? Ik wou heel graag eens even naar u toekomen. Gij werkt toch óók mede, nietwaar? Ge zijt toch lid van een meisjesvereeniging, lid van een naaikrans, ge helpt in de ziekenverpleging, ge doet wel iets. Nu dan, ik zou gaarne eens even naar u toe willen komen om u te vragen: Werkt ge nu voor uzelf, of werkt ge voor den Heere Jezus. Ach, en misschien zoudt ge dan niets zeggen en als aan velen die vraag gedaan werd, zouden velen niets zeggen en als aan ons allen die vraag gedaan werd zouden we ons misschien allen schamen.

Maar daar komt het nu juist op aan, ziet ge.

Werken, o, heel goed, maar voor wien?

Werk ik voor mij-zelf? Dan werk ik zóólang, tot ik voor mij zelf bereikt heb, wat ik mij heb voorgesteld. Ik ga in een vereeniging en ik tracht in het bestuur te komen, of ik doe mijn best, met die of die vriendin te worden, of ik zoek een avondje van verstrooing, of ik ontvlucht mijn huis, of ik maak van de gelegenheid gebruik, om een afspraakje te maken. Alles voor mij zelf.

En dan zal er ook nog gewerkt worden voor Gods Koninkrijk.

En ja, dan *wordt* er gewerkt, met het hoofd, met de hand. Dan wordt er geloopen om contribuanten te winnen voor een christelijke vereeniging en om geld op te halen voor de naaikrans. Dan wordt er iets gedaan, en wordt veel gedaan, maar het gaat toch per slot van rekening om den mensch, om eigen eer en grootheid, om verstrooing en genot. Dan geeft men een deel van zichzelf óók nog voor Gods Koninkrijk, maar men geeft zich nooit geheel. Men geeft hoofd en hand of voet, men spreekt of zingt of naait, maar men geeft niet *zich zelf*, *zich geheel*. Men wil zichzelf behouden; men wil alles winnen en slechts weinig verliezen.

Dáárom beteekent ons christelijk werk vaak maar zoo weinig; dáárom bereiken we niet meer; dáárom wordt ons roepen niet gehoord en wordt er met ons gebed gespot.

„Ik weet het wel,” zegt gij, „het moet alles zijn ter eere Gods.”

Och ja, wij weten het wel en wij kunnen over die eere Gods ook heel mooi spreken, zóó mooi en zóó lang, tot we zelfs een mooie *leuze* hebben gekregen. Maar wat baat dat?

Wie zich aan God gegeven heeft, geheel, met lichaam en ziel, werkt voor God, al spreekt hij niet altijd over de eere Gods.

Het is hem een vanzelfsheid, dat hij voor God werkt en niet voor zichzelf. Zeker, er komen oogenblikken, en ze komen vaak, dat de zelfzucht weer hoogtij viert en dat het weer gaat om den mensch. Maar toch, altijd weer werkt het nieuwe levensbeginsel, door God zelf in het hart gelegd en doet ons onze zelfzucht verafschuwten, stuwt ons weer, als vanzelf, is al ons werk naar den Heere toe en dan *praten* wij er niet zooveel over, maar dan *doen* wij.

Het moet komen van binnen uit.

Ons hart schreit naar God en verlangt naar God en jubelt voor God, en dankt God en zie, daar beweegt onze voet zich, daar grijpt onze hand toe, daar zingt onze mond en getuigt van 's Heeren goedheid en trouw.

Het komt in de eerste plaats aan op ons innerlijk leven, het komt op ons *hart* aan.

En nu vraag ik dan, hoe het is met ons christenen. Zie maar eens om u heen. Afbreken van wat anderen gearbeid hebben, hunkeren naar een pluimpje, een zoet woordje, een partijbelangetje voorstaan, een mededinger afmaken. Ach, het lijstje is nog wel langer te krijgen.

Zie maar naar u zelf. Vraag uzelf maar eens, hoe uw werk is in die dagen, waarin gij zoo ver van God af zijt. Vraag maar eens naar het resultaat van uw arbeid. Vraag maar eens naar het resultaat van uw vereenigingsleven.

Wij behoeven elkaar niet te beschuldigen, is 't wel?

Gij en ik, we moeten ons schamen voor ons zelf. Maar daar mogen wij 't niet bij laten.

Van binnen uit.

Elke verandering ten goede moet beginnen in ons zelf. Wij kunnen nooit ten zegen van anderen werkzaam zijn, als er niet eerst een groot werk in ons eigen hart werd verricht, waardoor we een zegen ontvingen.

Van binnen uit!

Zullen we ons eens voornemen, ernstig over onszelf na te denken? Zullen we in Gods kracht eerst eens die verfoeilijke zelfzucht trachten te doden? Zullen we eerst eens ons eigen leven verliezen, om het dan voor goed en veel heerlijker weer te vinden?

Als wij maar dichter bij God leefden, Zijn Geest

maar meer ongestoord in ons lieten werken, dan zouden we ook wel meer voor Hem werken en meer bereiken.

Als alle christenen zich eens als christenen gedroegen, de wereld zou behouden zijn.

Van binnen uit!

De wereld wordt niet gered door mannen of vrouwen, maar de wereld zou kunnen gered worden door Gods kinderen, werkend in Gods kracht.

Abraham bad en gij weet, hoe God zijn gebed verhoorde. Elia bad en zijn gebed werkte in op de natuur.

Als al Gods kinderen nu eens baden en als ze allen eens werkten voor den Heere.

„'t Baat toch niet,” zegt gij, „de wereld gaat zijn gang en er zijn maar enkelen, die werken voor den Heere en zichzelf niet bedoelen.”

Misschien zijn er nog zeventuizend, die de knie voor Baäl niet gebogen hebben, maar, hoe het ook zij, als ik mijn zelfzucht kwijt ben en ik voor den Heere werk, omdat ik niet anders kan, omdat mijn hart er mij toe drijft, omdat het levensbeginsel in mij in mijn daden naar buiten moet treden, zal mijn werk vruchten dragen, zal de christelijke arbeid door mijn werk rijk gezegend worden, zal mee door mijn arbeid (en o wat is dat groot), Gods Koninkrijk worden opgebouwd.

* *
*

Maar nu is er nog iets anders.

Als God ons tot Zijn kinderen maakt, werkt Zijn Geest in ons vernieuwend en zuiverend. Daarom kan men ook zeggen, dat wij dan worden tot nieuwe schepselen, maar dat wil volstrekt niet zeggen, dat we nu in eens andere mensen worden. Het wil alleen zeggen, dat tegen het oude beginsel des doods in ons hart nu het beginsel des levens is ingetreden en dat het nieuwe beginsel het oude zal overwinnen.

Dat heeft wel grooten invloed op heel onze persoonlijkheid. Ons karakter moet er door gelouterd worden, onze zondige geaardheid moet ten ondergang gedoemd, maar we behouden allen onze individualiteit. Ja, die individualiteit treedt door dat nieuwe levensbeginsel nog duidelijker voor den dag.

Ge kunt dat ook gemakkelijk begrijpen. Dit nieuwe levensbeginsel brengt tot zelfkennis en die zelfkennis brengt tot persoonsontwikkeling. Dit nieuwe levensbeginsel eischt een dagelijkschen strijd en in dien strijd treden de karaktereigenschappen hoe langer hoe meer op den voorgrond en worden ze gelouterd.

De beste van Gods kinderen zijn dan ook *mannen* en *vrouwen* geweest, menschen van beteekenis.

Zie het maar aan de bijbelheiligen ; dat waren mannen en vrouwen van karakter, menschen van sta-vast. Zie eens hoe Petrus na zijn bekeering Petrus is gebleven en nog méér Petrus is geworden; de *vurige* Petrus is nooit zoo vurig geweest dan toen hij streed voor zijn Heer.

En kom nu eens in onzen tijd. Wat een jammerlijke halfslachtigheid. Doen, zooals anderen doen, spreken, zooals anderen spreken, zich kleeden, zooals anderen zich kleeden.

We zijn geen persoonlijkheden meer, ons werk heeft niets persoonlijks meer en in ons vereenigingsleven is ook niets persoonlijks meer.

Een clubje, een kringetje, een reglement, een weinig werk, maar dat werk draagt geen persoonlijk cachet ; het is het werk van een bepaald aantal mannen en vrouwen, die, allen op dezelfde wijze, met dezelfde middelen, op denzelfden tijd allen hetzelfde doen.

Als we maar méér kinderen Gods waren.

Want zie, als we ons aan God geven, dan doen we het gehéél. Wij, zooals we zijn. En dan wordt in ons hart een geheel eenig werk verricht, een werk, zooals nooit in het hart van een ander kan verricht worden, omdat een ander mensch nooit aan mij gelijk kan worden.

Dan spreek ik ook van dat werk Gods op mijn eigen wijze, en in eigen klanken. En als ik nu zelf straks een werk Gods ga doen, dan doe ik dat op mijn eigen wijze, met eigen middelen, zooals dat nooit één ander zou kunnen.

Een andere kan wel zingen, maar niet zooals gij het kunt. Een andere kan wel uw werk doen, maar niet zooals gij het doet. Gij moet aan God geven, omdat gij uzelf aan Hem geeft, een *eigen* arbeid, uw *eigen* lied, uw *eigen* lach.

Wie zijt ge nu in uw vereenigingsleven? In den arbeid voor Gods Koninkrijk? In den arbeid der barmhartigheid?

Van binnen uit!

Uw hoofd is niet in de eerste plaats noodig en uw hand ook niet, maar uw *hart*. Uit uw *hart* zijn de uitgangen des levens, de uitgangen van dat *eigen* leven, dat zich openbaart in *eigen* handelingen. Wanneer we dichter bij God leven, wanneer het ons meer om Hem te doen is, dan eerst worden we mannen en vrouwen, die iets te zeggen hebben, die iets te doen hebben, die met een eigen werk komen.

En dan krijgt ons werk eerst beteekenis, dan winnen we invloed..... och, neen, dan wordt door ons de invloed van onzen Heer en Heiland grooter. Is dat niet wonderlijk?

Hij wil ons gebruiken, wij mogen middelen in Zijn hand wezen en nu wil Hij ons juist hebben zoo-

als wij zijn. Hij heeft geen twee menschelijke instrumenten die aan elkaar gelijk zijn en Hij brengt ons precies op de goede plaats en doet ons werken op het juiste oogenblik.

Dat is genade, enkel genade, en, als we maar dicht bij God leven, leeren we in die genade *roemen*. Dan leeren we voor die genade *danken*.

* *
*

De Heiland staat tusschen Zijn discipelen.

Daar is een werk te doen.

Wie zal Hij zenden?

Zijn aller oogen op Hem gericht? Verlangt ieder er naar, óók uitgezonden te worden?

Als wij eerst discipelen en discipelinnen zijn, moet daar een stille bede leven in ons hart: Heere, zend mij!

Dan zàl Hij zenden, een iegelijk tot den arbeid, dien hij en hij alleen kan doen. Zij het dan een arbeid in nederigheid, zij het een arbeid in eere en aanzien, zij het een arbeid in 't licht van den vollen dag of in de schemering van den avond, het doet er niet toe. 't Is een arbeid voor Hem, die ons aan ons zelf terugschonk en ons maakte tot nieuwe *schepselen*.

K.

HORTENSE DE BEAUHARNAIS KONINGIN VAN HOLLAND

Bij dit alles kwam nog het in onze oogen onbelangrijke, maar voor Hortense veel beteekenende feit, dat ze een van haar liefste wenschen door Napoleon vervuld zag: er werd n.l. te Malmaison een echt theater ingericht. En 't was voor Hortense en haar omgeving een van zelfsheid, dat er nu meer dan ooit comédie gespeeld moest worden.

Zeer waarschijnlijk gevoelde ze de afwezigheid van haar man meer als een soort verlichting dan als een gemis. Bijna kon ze denken, dat alles wat met haar huwelijk in betrekking stond, slechts een droom was. Trouwens tijdens de afwezigheid van haar moeder, die weder te Plombières vertoefde, nam Hortense geheel de honneurs waar te Malmaison. Louis zag dit met leede oogen, daar hij, ondanks zijn gedrag tegenover Hortense, toch ja-loersch was. En Duroc, de vroegere uitverkorene van Hortense, was immers nog steeds gouverneur